

Pieniny w okresie zmian

W ostatnich latach XX w. ukończono budowę dwu zaporowych zbiorników wodnych na przedpolu Pienin. W związku z tą inwestycją wysuwano obawy, że naruszy ona integralność jednego z najcenniejszych w Polsce obszarów o wielkich walorach kulturowych i przyrodniczych. Oddziaływanie tej inwestycji na pienińską przyrodę były w przeszłości szeroko dyskutowane, przewidywano, iż przyroda Pienin stoi w obliczu zmian (Zarzycki red. 1982).

Obecnie można rozpocząć sprawdzanie sformułowanych wówczas prognoz. W sposób widoczny radykalnie zmienił się krajobraz, zmieniają się biocenozy. Prowadzone aktualnie badania informują o formowaniu się nowych ekosystemów wodnych na zbiornikach, powolnym zmianom ulegają ekosystemy leśne i naskalne, szybko przekształciły się zbiorowiska łąkowe i polne Pienińskiego Parku Narodowego. Grupa badaczy śledzi obecnie przemiany przyrody nieożywionej, jak też obserwuje zachowanie się różnych gatunków zwierząt – kręgowców i bezkręgowców, roślin, grzybów i porostów.

Zapory niewątpliwie ograniczyły niebezpieczeństwo powodzi. Jednakże Dunajec stał się rzeką, której przepływy reguluje ręka człowieka, a na obrzeżach kształtują się zbiorowiska szuwarowe właściwe rzekom niżowym. Proces formowania się nowych układów przyrodniczych, w zmienionych warunkach siedliskowych, jest jeszcze nie zakończony: przyroda Pienin znajduje się w okresie powolnych przemian w związku z działalnością gospodarczą człowieka oraz globalnymi i lokalnymi przemianami środowiska przyrodniczego.

Kraków, maj 2010

Kazimierz Zarzycki

Pieniny during times of changes

At the end of the 20th century two water reservoirs were created on the outskirts of the Pieniny Mountains. The investment allowed arousing a serious anxiety that it would disturb the integrity of one of the most valuable sites for nature and culture in Poland. The influence of the investment on the Pieniny nature was widely discussed over past years. It was also predicted that the Pieniny nature was facing great changes (Zarzycki ed. 1982).

Nowadays it is possible to start reviewing formulated forecasts. The landscape has changed radically and the biocenoses are also changing. The results of scientific research prove that new water ecosystems have been created in the reservoirs. Rock and forest ecosystems have been changing slowly, whereas meadow and pasture communities of the Pieniny National Park have been altered rapidly. A wide team of researchers keep tracking changes in inanimate nature as well as observe behavior of various animal species – vertebrates and invertebrates, plants, fungi and lichens.

The dams have undoubtedly decreased the flood risk in the downstream, however, the Dunajec has become a river with flow determined by human alteration. As a result of that rush communities, characteristic for lowland rivers, have been created on the river banks. The process of forming new nature systems, under the changed habitat conditions, has not been finished yet: the nature of Pieniny is facing slow changes due to human activities and both global and local changes of the environment.

Kraków, May 2010

Kazimierz Zarzycki